

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.II.10.142/2016/4.

A tanács tagjai: Dr. Stark Marianna a tanács elnöke
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina előadó bíró
Sipőczné dr. Tánczos Rita bíró

Az I.-XV. rendű felperesek:

A felperesek képviselője: jogtanácsos

Az alperes:

Az alperes képviselője: jogtanácsos

A per tárgya: illetménykülönbözet megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A csatlakozó felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek: I.-XI. rendű,
XIII. rendű, XV. rendű és XVI. rendű felperesek

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:

Gyulai Törvényszék 14.Mf.25.454/2015/5.

Az elsőfokú bíróság határozata:

Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.183/2014/26.

Rendelkező rész

A Kúria a Gyulai Törvényszék 14.Mf.25.454/2015/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Megállapítja, hogy a peres felek a felülvizsgálati eljárás költségét maguk viselik.

Az 1.127.000 (egymillió-százhuszonzhétezer) forint felülvizsgálati eljárás illetéke az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Tényállás

[1] Az I., II., III., IV. V., VII., VIII., IX., X., XII., XIII., XIV., XV. és XVI. rendű felperesek főhatárrendész, a VI. és XI. rendű felperesek határrendész beosztásban álltak hivatásos szolgálati viszonyban az alperesnél. Az alperes a felpereseket az eredeti beosztásuk helyett meghatározott szolgálati napjaikon ténylegesen ügyeletesi beosztásban foglalkoztatta. A felperesek munkaköri leírása az ügyeletes, helyettes ügyeletes feladatkört nem tartalmazta, de a szolgálati utasításban szerepeltek az ügyeletes, illetve helyettes ügyeletes feladatkörrel kapcsolatos jogok és

kötelezettségek. A felperesek a havi szolgálatuk azon részében, amikor ügyeletes vagy helyettes ügyeletes feladatkört láttak el, az eredeti beosztásukhoz tartozó feladatkört, valamint útlevélező szolgálatot nem teljesítettek. Az I., II., III., IV., V., VI., VIII., IX., X., XI., XIV. rendű felperesek helyettes ügyeletesi, a VII., XII., XIII., XV. és XVI. rendű felperesek ügyeletesi feladatkört láttak el. A felperesek a perbeli időszakban határrendész, illetve főhatárrendész pótlékban részesültek, az ügyeletes, helyettes ügyeletesi szolgálat napjaira délutáni és éjszakai pótlékot nem, azonban ügyeleti pótlékot kaptak.

A felperesek keresete és az alperes ellenkérelme

- [2] A felperesek a szolgálati panaszuik elutasítását követően előterjesztett keresetükben a 2011. március 21. és 2014. március 20. napja közötti időszakra elsődlegesen a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 50. § (3) bekezdésére alapítottan illetménykülönbözet, másodlagosan a Hszt. 50. § (4) bekezdése alapján az illetményalap 50 %-ának megfelelő megbízási díj megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Keresetük indokolásában arra hivatkoztak, hogy meghatározott szolgálati napjaikon ténylegesen ügyeletesi beosztásban kerültek foglalkoztatásra, amely napokon az eredeti beosztásuk ellátása alól mentesítve lettek, eltérő foglalkoztatásukat azonban sem kinevezés, sem megbízási nem kísérte, annak anyagi ellentételezésére nem került sor. Álláspontjuk szerint az ügyeletesi szolgálatban az eredeti beosztásukhoz nem tartozó feladatokat láttak el.
- [3] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a határrendészeti kirendeltségen ügyeletesi beosztás nem került kialakításra, ilyen beosztás a rendőrség és határőrség integrációját megelőzően sem volt. A felperesek szóbeli vezénylés, illetve munkaköri leírásuk alapján láttak el ügyeleti szolgálatot, amelynek fejében ügyeleti pótlékban részesültek. Az alperes arra is hivatkozott, hogy a felperesek ügyeletesi szaktanfolyammal nem rendelkeznek és nem voltak megbízva megüresedett munkakör helyettesítésével, ilyen jellegű feladatokat csak esetenként láttak el. A felperesek esetében a Hszt. 50.§ (4) bekezdésében megkívánt többletszolgálat fel sem merült, mert az ügyeletesi tevékenység ellátása során egyéb feladatot nem végeztek.

Az első- és másodfokú bíróság ítélete

- [4] A Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.M.183/2014/26. számú ítéletével a felperesek keresetét elutasította. Ítéletének indokolása szerint az a körülmény, hogy a felperesek munkaköri leírása az ügyeleti szolgálat feladatait nem tartalmazza nem jelenti, hogy ezek a feladatok a perbeli szolgálatteljesítési helyen ne tartoznának a beosztás szerinti munkakörhöz. A felperesek a hivatásos szolgálati viszonyban állók azon csoportját alkotják, akik főhatárrendész, illetve határrendész beosztással, részben

eltérő, de a beosztásukhoz tartozó feladatkörrel rendelkeznek azokhoz képest, akik ügyeleti szolgálatot nem látnak el, ezért nem volt megállapítható, hogy a beosztáshoz nem tartozó feladatkört láttak el.

- [5] A közigazgatási és munkaügyi bíróság érvelése szerint megüresedett szolgálati beosztásról, valamint szolgálati beosztás ellátásában tartósan akadályozott személy helyettesítéséről a perbeli esetben nem volt szó, ezért a Hszt. 50. § (1) bekezdésében meghatározott előfeltételek hiányában a Hszt. 50. § (3) bekezdésére alapított illetménykülönbözet iránti igény megalapozatlan volt. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a Hszt. 50. § (1) bekezdése mindhárom fordulat esetében előfeltételként írja elő a személyes kvalifikáltságot, azonban a felperesek ügyeletesi szaktanfolyammal nem rendelkeztek, a képzettség megszerzése esetükben folyamatban sem volt. Ezért a Hszt. 50. § (3) bekezdése nem volt alkalmazható.
- [6] A felperesek megbízási díj iránti igényét az elsőfokú bíróság azért nem találta megalapozottnak, mert abban az esetben, amikor a felperesek ügyeleti szolgálatot láttak el, a határrendész, főhatárrendész beosztásuk mellett útlevelkezelői, járőrparancsnoki, járőrvezetői, járőri feladatot nem teljesítettek.
- [7] A felperesek fellebbezése alapján eljáró Gyulai Törvényszék a 14.Mf.25.454/2015/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és kötelezte az alperest az I. rendű felperes részére 586.493 forint, a II. rendű felperes részére 490.991 forint, a III. rendű felperes részére 589.938 forint, a IV. rendű felperes részére 513.458 forint, az V. rendű felperes részére 511.432 forint, a VI. rendű felperes részére 597.550 forint, a VII. rendű felperes részére 609.609 forint, a VIII. rendű felperes részére 555.873 forint, a IX. rendű felperes részére 561.043 forint, a X. rendű felperes részére 591.867 forint, a XI. rendű felperes részére 581.193 forint, a XII. rendű felperes részére 637.725 forint, a XIII. rendű felperes részére 579.960 forint, a XIV. rendű felperes részére 342.300 forint, a XV. rendű felperes részére 574.377 forint és a XVI. rendű felperes részére 572.734 forint, valamint ezen összegek után 2012. október 5. napjától járó kamat megfizetésére. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [8] A törvényszék álláspontja szerint a perben nem volt vitatott, hogy a felperesek az ügyeletesi beosztáshoz szükséges végzettséggel nem rendelkeztek, ugyanakkor ez a körülmény nem zárta ki, hogy a Hszt. 50. § (3) vagy (4) bekezdése alapján a ténylegesen teljesített többletszolgálatra figyelemmel ellentételezést kapjanak. A felperesek a perrel érintett időszakban az egyes hónapokban általában nagyobb részt az eredeti beosztásukhoz tartozó feladataikat látták el és csak kisebb részben teljesítettek ügyeletesi feladatokat. Miután a Hszt. 50. § (3) bekezdésének alkalmazására csak akkor van mód, ha a hivatásos állomány tagja döntően és túlnyomórészt nem a beosztásához tartozó szolgálati feladatát látja el, a felperesek illetménykülönbözet megfizetése

iránti keresete megalapozatlan volt.

- [9] A törvényszék ugyanakkor megalapozottnak ítélte a felperesek Hszt. 50. § (4) bekezdésére alapított megbízási díj iránti igényét. Megállapította, hogy a felperesek két eltérő tevékenységet végeztek, amely a saját beosztáshoz nem tartozó felelősséget keletkeztetett számukra. Miután a perbeli időszakban rendszeresen ismétlődően, viszonylag nagyobb számban teljesítettek szóbeli megbízással ügyeletesi feladatokat, ez többletszolgáltatnak minősült. A törvényszék érvelése szerint a Hszt. 50. § (4) bekezdése szerinti megbízási díj célja a saját beosztás ellátása mellett végzett többletfeladatok díjazása, ezért a felperesek megbízási díjra váltak jogosulttá, amelynek mértékét az ellátott többletfeladat mértékére tekintettel az illetményalap 50 %-ában találta megalapozottnak. A felpereseknek járó megbízási díj összegéből ugyanakkor levonásba helyezte a Hszt. végrehajtásáról szóló 140/1996.(VIII.31.) Kormányrendelet (a továbbiakban: R.) 39. §-a alapján kifizetett ügyeleti pótlék összegét, mert az a megbízási díj kifizetésével együtt kétszeres elszámolást jelentene. Ugyanakkor megalapozottnak találta a felperesek azon hivatkozását, hogy az ügyeleti szolgáltatban nem részesültek éjszakai és délutáni pótlékban sem, ezért ezt az összeget levonásba helyezte az ügyeleti pótlék összegéből, és a felperesek részére járó díjazás mértékét ezen számítás alapján állapította meg.

A felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem

- [10] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperesek keresetének elutasítását, továbbá a felperesek felülvizsgálati eljárási költségben történő marasztalását kérte. Előadta, hogy a határőrség és a rendőrség 2008. január 1-jei integrációját követően kialakított szervezeti struktúrában ügyeletesi státuszok nem kerültek kialakításra, az ügyeletesi feladatokat a felperesek esetenként szóbeli utasításra, illetve munkaköri leírásuk alapján látták el. Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként helytállóan állapította meg, hogy az ügyeletesi feladatok a felperesek munkakörének részévé váltak oly módon, hogy nem valamennyi szolgálat alkalmával, hanem egyes szolgálataik alkalmával láttak el úgynevezett „beugró” ügyeletes feladatokat. Minthogy ügyeletes beosztás a határrendészeti kirendeltségen nem került kialakításra, ezért a Hszt. 50. § (1) bekezdésében meghatározott megüresedett szolgálati beosztásról, illetve a szolgálati beosztás ellátásában tartósan akadályozott személy helyettesítéséről nem lehet szó, a felperesek Hszt. 50. § (3) bekezdésére alapított követelése az előfeltételek hiányában nem volt megalapozott. Ezt támasztja alá továbbá a 18/2008.(IX.18.) IRM rendelet, valamint a perbeli időszakban hatályban volt 64/2011.(XII.30.) BM rendelet, amelyek olyan személyes kvalifikáltságot határoznak meg az ügyeleti beosztás ellátásához, amellyel a felperesek nem rendelkeztek.
- [11] Az alperes álláspontja szerint a felperesek a Hszt. 50. § (4)

bekezdése szerinti megbízási díjra sem szereztek jogosultságot. Hangsúlyozta, hogy a felperesek egyszerre két szolgálatot nem tudtak ellátni, nem tudták egyidejűleg a főhatárrendész, illetve az ügyeletesi beosztásnak megfelelő feladatokat elvégezni. A felperesek saját nyilatkozata támasztotta alá, hogy azokon a napokon, amikor ügyeleti jellegű feladatokat láttak el, eredeti beosztásuk alól mentesítve lettek, ezért megbízási díj iránti igényük is megalapozatlan.

[12] Az I.-XI. rendű, XIII. rendű, XV. rendű és XVI. rendű felperesek a csatlakozó felülvizsgálati kérelmükben - meghatározott hónapokra nézve - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatalával kérték kötelezni az alperest - a megjelölt hónapokra - az I. rendű felperes részére 100.235 forint, a II. rendű felperes részére 27.330 forint, a III. rendű felperes részére 33.410 forint, a IV. rendű felperes részére 527.866 forint, az V. rendű felperes részére 224.740 forint, a VI. rendű felperes részére 195.865 forint, a VII. rendű felperes részére 80.507 forint, a VIII. rendű felperes részére 243.237 forint, a IX. rendű felperes részére 287.320 forint, a X. rendű felperes részére 85.064 forint, a XI. rendű felperes részére 260.557 forint, a XIII. rendű felperes részére 171.393 forint, a XV. rendű felperes részére 25.512 forint, míg a XVI. rendű felperes részére 110.253 forint illetménykülönbözet, valamint ezen összegek kamatainak megfizetésére.

[13] A felperesek álláspontja szerint a Kúria Mfv.II.10.507/2015/4. számú hasonló tényállás alapján meghozott végzésében rámutatott arra, hogy amikor a hivatásos állomány tagja tartósan és folyamatosan, egy hónapban döntően és túlnyomórészt a magasabb beosztáshoz tartozó feladatkört látja el, akkor a Hszt. 50. § (3) bekezdése szerinti illetménykülönbözetre jogosult. A felperesek 12 órás váltásos szolgálati időben teljesítettek szolgálatot, ezért esetükben átlagosan havonta 14 szolgálati nappal kell számolni. A Kúria iránymutatása alapján azokban a hónapokban, amikor a havi 14 szolgálatból legalább 10 esetben eltérő beosztásban teljesítettek szolgálatot érvelésük szerint megvalósult a Hszt. 50. § (3) bekezdése szerinti illetménykülönbözet feltételeként megállapított követelmény, ezért részükre ezekre a hónapokra nem megbízási díj, hanem illetménykülönbözet jár.

[14] A felperesek a felülvizsgálati ellenkérelmükben másodlagosan a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását kérték. Álláspontjuk szerint nem megalapozott a felülvizsgálati kérelem azon hivatkozása, hogy egy szolgálati napon belül a felperesek nem látták el az eredeti beosztásuk és az ügyeletesi beosztás feladatait, mivel a Kúria iránymutatása alapján nem egy szolgálati napi, hanem egy hónapi terminust kell értékelni. A felperesek rámutattak arra, hogy az alperesi felülvizsgálati kérelem csupán azt tette vitássá, hogy egyszerre két szolgálatot nem tudtak ellátni, azonban ezen nyilatkozatával elismerte, hogy a felperesek az ügyeletesi beosztásnak megfelelő feladatkört láttak el. Ehhez

képest pedig súlytalan az az alperesi hivatkozás, hogy az állománytáblában nem szerepelt az ügyeletesi beosztás és a felperesek nem rendelkeztek ügyeletesi szaktanfolyammal, mert ezek az alperes érdekkörébe tartoztak. Hangsúlyozták továbbá, hogy a felülvizsgálati kérelem nem érintette a jogerős ítéletnek az elszámolás módjára vonatkozó részletesen kifejtett levezetését és meghatározását.

[15] A Kúria döntése és jogi indokai

[16] A felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozatlan.

[17] Az irányadó tényállás szerint a felperesek az eredeti határrendész és főhatárrendész beosztásukat is ellátták, egyes szolgálati napokon pedig e szolgálati beosztásokhoz nem tartozó ügyeletesi, helyettes ügyeletesi feladatokat végeztek. A törvényszék a jogerős ítéletében helytállóan állapította meg, hogy a két tevékenység tartalma eltérő, azok egyidejű ellátása a felperesek részére nagyobb leterheltséget jelentett és a saját feladatukhoz nem tartozó felelősséget keletkeztetett. A perbeli időszakban szóbeli megbízás alapján ellátott ügyeletesi feladatok – a szükséges képesítés hiányában is – többletszolgáltatnak minősültek, ezért a másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül kötelezte az alperest a Hszt. 50. § (4) bekezdése szerinti, az illetményalap 50%-ának megfelelő megbízási díj megfizetésére.

[18] A törvényszék a jogerős ítéletében az alperest a Hszt. 50.§ (4) bekezdése alapján megbízási díj megfizetésére kötelezte, ezért nem volt jelentősége a Hszt. 50. § (3) bekezdésére alapított illetménykülönbözet megfizetésére irányuló kereset körében előadott felülvizsgálati érvelésnek, annak, hogy a perbeli határrendészeti kirendeltségen ügyeletesi beosztás nem került kialakításra és a felperesek a vonatkozó IRM és BM rendeletben meghatározott képzettséggel sem rendelkeztek. Ezzel szemben tény, hogy ezeket a feladatokat ténylegesen ellátták, így az alperes alaptalanul panaszkolta a Hszt. 50. § (4) bekezdésének megsértését is.

[19] A Hszt. 50. § (1) bekezdése szerint az ideiglenesen megüresedett szolgálati beosztás ellátásában, illetőleg a szolgálati beosztás ellátásában tartósan akadályozott személy helyettesítésével, továbbá a hivatásos állomány tagjának szolgálati beosztáshoz nem tartozó feladatkör ellátásával a hivatásos állomány arra alkalmas tagja átmenetileg megbízható.

[20] Minthogy az alperesnél nem vitatottan ügyeletesi beosztás nem került rendszeresítésre, a felperesek megbízása a Hszt. 50. § (1) bekezdés harmadik fordulatának volt megfelelő, a szolgálati beosztáshoz nem tartozó feladatkör ellátása megállapítható volt.

[21] A Hszt. 50. § (3) és (4) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik.

[22] (3) Ha a megbízott személyt az eredeti beosztás ellátása alól mentesítették, részére a megbízással betöltött beosztás szerinti illetmény jár, amely nem lehet kevesebb az eredeti illetményénél.

- [23] (4) Ha a hivatásos állomány tagja a megbízást az eredeti beosztásának ellátása mellett végzi, a többlétszolgálatért az illetményalap 25-100 %-áig terjedő díjazásra jogosult.
- [24] A Kúria az Mfv.II.10.507/2015/4. számú végzésében rámutatott arra, hogy nem a díjazás elnevezésének (illetménykülönbözet, megbízási díj) van jelentősége, hanem annak, hogy amennyiben a díjazás törvényi feltétele fennállt, annak számítását az határozza meg, hogy a megbízott mentesült-e az eredeti beosztása alól a megbízással betöltött beosztás ellátásakor, vagy az eredeti beosztásának ellátása mellett végzett többlétszolgálatot. Amennyiben mentesül, akkor a díjazása nem lehet kevesebb, mint a megbízással betöltött beosztás szerinti illetmény.
- [25] A törvényszék a jogerős ítéletében helytállóan állapította meg, hogy a felperesek a perrel érintett időszakokban az egyes hónapokban általában nagyobb részt az eredeti beosztásukhoz tartozó feladataikat látták el, csak kisebb részben végeztek ügyeletesi feladatokat. Ebből következően a többlétszolgálatért járó díjazásuk nem a Hszt. 50. § (3) bekezdése szerinti illetménykülönbözetet, hanem a Hszt. 50. § (4) bekezdése szerinti megbízási díjat alapozza meg. Az alperes megalapozatlanul érvelt avval, hogy a felperesek egyszerre két szolgálatot nem tudtak ellátni, mert e valós állítás mellett nem az egyes szolgálati napokon, hanem havi viszonylatban kellett vizsgálni az általuk végzett feladatokat. Ennek alapján pedig megállapítható volt, hogy a felperesek részben saját beosztásukhoz tartozó határrendész és főhatárrendész feladatokat, kisebb részben pedig ügyeletesi feladatokat láttak el, amely a Hszt. 50. § (4) bekezdésére alapított díjazást alapozza meg.
- [26] Az I.-XI. rendű, XIII. rendű, XV. rendű és XVI. rendű felperesek csatlakozó felülvizsgálati kérelmükben megalapozatlanul hivatkoztak a Hszt. 50. § (3) bekezdésének megsértésére. A rendelkezésre álló adatok szerint a felperesek a perbeli időszak - 2011. március 21. és 2014. március 20-a között - nagyobb részében túlnyomórészt a saját beosztásukhoz tartozó feladatokat végezték és csupán néhány hónapban volt megállapítható, hogy az eredeti beosztásuk helyett nagyobb részt ügyeletesi feladatokat teljesítettek. A Kúria fent megnevezett végzése rögzítette, hogy a megbízással betöltött magasabb beosztás akkor értelmezhető, amikor a hivatásos állomány tagja tartósan és folyamatosan, az egymást követő szolgálati napokon, egy hónapban döntően és túlnyomórészt e szolgálati beosztáshoz tartozó feladatkört látja el. Ebben az esetben a megbízással betöltött beosztás szerinti illetmény alatt - harminc napot meghaladó megbízás esetén - havi illetményt kell érteni. A csatlakozó felülvizsgálati kérelemmel élő felperesek esetében azonban a fenti feltétel csupán egyik része teljesült, nevezetesen az, hogy egyes hónapokban döntően és túlnyomórészt a szolgálati beosztásukhoz nem tartozó ügyeletesi feladatkört láttak el. A beosztástól eltérő feladatellátás ugyanakkor tartósan és folyamatosan nem állt fenn, mert az a perbeli időszak egyes, nagyobb részt nem egymást követő, hosszabb időszakként figyelembe

vehető hónapjaiban valósult meg, ezért a Hszt. 50. § (3) bekezdésében meghatározott illetménykülönbözet iránti igény a törvényszék helytálló megállapítása szerint megalapozatlan volt.

- [27] A peres felek a felülvizsgálati kérelmükben és csatlakozó felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítéletben foglalt elszámolást, vagyis a marasztalás összegszerűségét nem vitatták, ezért a Kúria azt a felülvizsgálati eljárás során a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján nem vizsgálhatta.
- [28] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [29] A peres felek a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján viselik saját költségeiket.
- [30] A felülvizsgálati eljárás illetékét a felperesek munkavállalói költségkedvezményére, továbbá az alperes személyes illetékmentességére tekintettel a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a és 13. § (2) bekezdése alapján az állam viseli.
- [31] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2016. november 23.

Dr. Stark Marianna s.k. a tanács elnöke, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. előadó bíró, Sipőczné dr. Tánczos Rita s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági ügyintéző